

LBRIS

We know
books

H E R M A N N H E S S E

Cele mai frumoase
povestiri

Traducere din limba germană de
MARIANA BĂRBULESCU

râsetele și aplauzele care străbăteau ca niște valuri lumea aceea adunată, și era atent numai la imaginea din fereastră – la fel, în mijlocul îmbulzelii atâtor imagini, privirea și inima mea aparțineau și se dăruiau acelu chip de copil cuprins între pălăria neagră și veșmântul negru, nevinovăției lui, sensibilității lui la frumos, fericirii lui inconștiente.

(1953)

Cuprins

Lupul	7
Din copilărie	12
La adăpostul bătrânului soare	35
Eleul de la școala secundară	86
Luna lui cuptor	125
Prima aventură	171
Convertirea lui Casanova	178
Ucenicia lui Hans Dierlamm	210
<i>Taedium vitae</i>	244
PRIMA SEARĂ	244
A DOUA SEARĂ	254
A TREIA SEARĂ	260
Logodna	272
Orașul	296
Sfârșitul doctorului Knölge	304
Părintele Matthias	313
Reformatorul lumii	349
Ochi-de-păun-de-noapte	389
Robert Aghion	398
Cicloul	440
Seară literară	460

Dacă războiul mai ține doi ani	We know 470
Suflet de copil	books 479
Orașul turiștilor	518
Cerșetorul	524
Oră întreruptă	547
Micul hornar	566

COLECȚIA RAO CLASIC

DANTE ALIGHIERI

Infernul
Purgatoriul
Paradisul

JANE AUSTEN

Mândrie și prejudecată
Rațiune și simțire
Emma

EMILY BRONTË

La răscruce de vânturi

MIHAIL BULGAKOV

Maestrul și Margareta

LEWIS CARROLL

Aventurile lui Alice în Țara Minunilor
Alice în Țara Oglânzii și ce a găsit acolo

KATE CHOPIN

Trezirea

AGATHA CHRISTIE

Zece negri mititei

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

Studiu în roșu-aprins. Semnul celor patru
Căinele din Baskerville. Valea Terorii
Aventurile lui Sherlock Holmes. Memorile lui Sherlock Holmes
Întoarcerea lui Sherlock Holmes

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Micul prinț
Curierul de Sud. Zbor de noapte. Pământ al oamenilor. Pilot de război.
Citadela

F.M. DOSTOIEVSKI

Crimă și pedeapsă
Adolescentul
Demonii

HERMANN HESSE

Die schönsten Erzählungen (Auswahl)

Cele mai frumoase povestiri

© RAO Distribuție, 2020

pentru versiunea în limba română

Toate drepturile rezervate

Ilustrația copertei

© Ihar Balaikin | Dreamstime.com

2024

RAO Distribuție

Str. Bărgăului nr. 9-11, sector 1, București, România

www.raobooks.com

www.rao.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
HESSE, HERMANN

Cele mai frumoase povestiri / Hermann Hesse ;
trad. din lb. germană: Mariana Bărbulescu.

- București : RAO Distribuție, 2024

ISBN 978-606-006-945-4

I. Bărbulescu, Mariana (trad.)

821.112.2

Lupul

Nicicând iarna nu mai fusese atât de cumplit de geroasă și de lungă în munții francezi. De săptămâni, aerul era limpede, sticlos și rece. În timpul zilei, câmpiile piezișe de zăpadă, albe ca laptele, se întindeau la nesfârșit sub cerul de un albastru intens; noaptea, pe deasupra lor trecea luna, limpede și mică, o lună cumplită, geroasă, cu luciu galben, a cărei lumină puternică devenea albastră și tulbure pe zăpadă și semăna cu o întrupare a gerului. Oamenii evitau orice drum și mai cu seamă înălțimile, lăncezeau și rosteau vorbe de ocară în colibele satului, ale căror ferestre roșii noaptea păreau fumurii pe lângă lumina albastră a lunii și se cufundau curând în întuneric.

Erau vremuri grele pentru animalele din regiune. Cele mai mici înghețau cu duiumul, chiar și păsările erau doborâte de ger, iar leșurile slabe cădeau pradă uliilor și lupilor. Dar și aceștia sufereau îngrozitor de frig și de foame. Trăiau acolo numai câteva familii de lupi și nevoia le-a împins să se apropie și mai mult între ele. În timpul zilei nu ieșeau împreună. Ici și colo rătăcea câte unul pe zăpadă, slab, flămând și la pândă, fără zgomot și

superioasă o năluca. Umbra lui subțire aluneca pe lângă el pe suprafața mînsă. Își întindea botul ascuțit în vînt adulmecînd și, din cînd în cînd, lăsa să se audă un urlet uscat, chinuit. Seara însă, ieșeau cu toții și se adunau, urlînd răgușit, în jurul satelor. Acolo, vitele și păsările erau bine păzite și în spatele obloanelor groase așteptau puști. Arareori aveau parte de câte o pradă neînsemnată, un câine, de pildă, iar doi din haită fuseseră deja împușcați.

Gerul mai stăruia. Adesea, lupii zăceau laolaltă fără să se miște, îngîndurați, încălzindu-se unul pe celălalt, și pîndeau neliniștiți pustiul lipsit de viață pînă cînd vreunul, torturat de chinurile cumplite ale foamei, sărea dintr-odată scoțînd un urlet înfiorător. Atunci toți ceilalți își îndreptau boturile spre el, tremurau și începeau să urle împreună, cumplit, amenințător și cu jale.

În cele din urmă, câțiva din haită s-au hotărât să pornească în pribegie. În zori, și-au părăsit bîrlogurile, s-au adunat și au adulmecat neliniștiți și temători aerul înghețat. Apoi s-au îndepărtat iute, toți în același ritm. Ceilalți au rămas privind în urma lor cu ochi mari, sticloși, au făcut câteva zeci de pași, s-au oprit nehotărâți și dezorientați și s-au întors încet, în vizuinile goale.

Pribegii s-au despărțit la prînz. Trei au luat-o spre răsărit, îndreptîndu-se spre partea elvețiană a munților Jura, ceilalți și-au continuat drumul spre miazăzi. Cei trei erau animale frumoase, puternice, dar îngrozitor de slabe. Pîntecele supt, deschis la culoare, era subțire ca o curea, coastele le ieșeau în afară, aveau boturile uscate și ochii larg deschiși și deznădăjduiți. Câteștrei au ajuns departe în Jura, a doua zi au capturat un berbec, într-a treia, un câine și un mînz și au fost hăituiți cu furie, din toate părțile, de oamenii locului. În ținutul bogat în sate

și orașele, s-au răspândit spaima și ura față de neobișnuții intruși. Sania poștei a fost înarmată, nimeni nu mai mergea dintr-un sat în altul fără pușcă. În locurile acelea străine, după o asemenea pradă, cele trei animale se simțeau în nesiguranță, dar și în largul lor, totodată; au devenit și mai îndrăznețe decît fuseseră vreodată la ele acasă și s-au năpustit, ziua-n amiaza mare, în grajdul unei ferme. Mugetele vitelor, trosnetele îngrăditurilor de lemn făcute țândări, tropăitul copitelor și o respirație fierbinte, nesățioasă au umplut locul îngust și cald. Însă de data asta au intervenit oamenii. Fusesse promisă o recompensă pentru lupi și curajul țăranilor sporise. Și au omorât doi dintre ei – unuia i-a trecut un glonț prin gât, celălalt a fost ucis cu securea. Al treilea a scăpat și a alergat pînă cînd s-a prăbușit în zăpadă, pe jumătate mort. Era cel mai tânăr și cel mai frumos dintre ei, un animal mîndru, sprinten și cu o forță extraordinară. A zăcut mult timp, gâfîind. Cercuri roșii ca sângele i se învârtiseau în fața ochilor și, din cînd în cînd, scotea un gemăt șuierat, de durere. O secure îi nimerise spatele. Și-a revenit totuși și a reușit să se ridice din nou. Abia acum și-a dat seama cît de departe alergase. Nicăieri nu se mai zăreau oameni sau case. Chiar lângă el se înălța un munte imens, acoperit cu zăpadă. Era Chasseral. S-a hotărât să-l înconjoare. Chinuit de sete, a luat câteva îmbucături din crusta înghețată, tare, de zăpadă.

De cealaltă parte a muntelui a dat numaidecât de un sat. Era către seară. A așteptat într-o pădure deasă de brazi. Apoi s-a furișat cu băgare de seamă pe lângă gardurile grădinilor, luîndu-se după mirosul de grajduri calde. Nu era nimeni pe drum. Șovăitor și întărîtat de poftă, a privit clipind printre case. Atunci s-a auzit o

împuscătură. A ridicat capul brusc și a luat-o la fugă chiar când a bubuit al doilea foc. Îl nimeriseră. Într-o parte, pântecul albicios îi era mângjit cu sânge care se prelingea încontinuu, cu stropi mari. A izbutit totuși să scape, fugind în salturi mari, și să ajungă la pădurea de pe cealaltă parte a muntelui. A așteptat o clipă ascultând atent și a auzit glasuri și pași apropiindu-se din două direcții. A privit cu spaimă în susul muntelui. Era abrupt, împădurit și greu de urcat. Totuși, n-avea de ales. S-a cățărât gâfâind pe versantul abrupt, în vreme ce de-a lungul muntelui se învălmășeau înjurături, comenzi și lumini de felinare. Lupul rănit a urcat tremurând prin semiîntinericul pădurii de brazi, în timp ce sângele cafeniu îi șiroia încet, dintr-o parte.

Frigul se muiașe. Înspre apus cerul era cețos și părea să vestească ninsoare.

În cele din urmă, lupul istovit a ajuns sus. Se afla acum pe o întindere de zăpadă ușor înclinată, nu de parte de Mont Crosin, mult deasupra satului din care scăpase. Nu simțea foamea, ci numai o durere nelămurită, săcâitoare, de la rană. Din botu-i atârânănd s-a auzit un lătrat slab, bolnav, inima îi bătea greu și dureros și simțea mâna morții apăsând-o ca o povară nespuse de grea. Un brad singuratic, cu coroana bogată, îl ademenea; s-a așezat acolo privind turbure în noaptea cenușie de omăt. A trecut o jumătate de oră. Apoi, pe zăpadă s-a răspândit o lumină roșie, mată, ciudată și moale. Lupul s-a ridicat gemând și și-a îndreptat capul frumos înspre lumină. Era luna care se înălța dinspre sud-est, uriașă și roșie ca sângele, și care urca alene pe cerul turbure. De multe săptămâni nu mai fusese atât de roșie și de mare. Privirea tristă a muribundului a rămas ținută

la discul mat al lunii și un urlet slab s-a înălțat dureros și stins în noapte.

S-au apropiat lumini și pași. Țărani cu paltoane groase, vânători și calfe purtând căciuli de blană și jambiere butucănoase înaintau greoi prin zăpadă. S-au auzit chiote: lupul muribund fusese descoperit; au tras două focuri asupra lui și amândouă au dat greș. Apoi au văzut că era pe moarte și s-au năpustit asupra lui cu bâte și cu ciomege. El n-a mai simțit nimic.

L-au cărat, cu oasele frânte, la vale, spre St. Immer. Râdeau, se grozăveau, erau bucuroși gândindu-se la rachiu și la cafea, cântau, înjurau. Niciunul nu vedea frumusețea pădurii ninse, nici strălucirea câmpiei montane și nici, plutind peste Chasseral, luna roșie a cărei lumină slabă se frângea pe țevile puștilor lor, în cristalele de zăpadă și în ochii stinși ai lupului ucis.

(1903)

Din copilărie

De câteva zile, pădurea cafenie din depărtare are o licărire veselă de verde crud; pe Lettensteg am găsit astăzi întâia primulă, pe jumătate înflorită; norii ușori, de aprilie, visează pe cerul umed și limpede, iar ogoarele întinse, abia arate, sunt de un cafeniu atât de strălucitor și se oferă cu atâta nerăbdare aerului călduț, de parcă ar jindui să zămislească, să rodească și să-și pună la încercare forțele mute în mii de muguri verzi și de mlădițe care se înalță – să simtă și să dăruiască. Toate sunt în așteptare, toate forfotesc, toate visează și răsar într-o delicată febră a devenirii care îndeamnă blând la grabă – mugurul spre soare, norul spre pământ, iarba fragedă spre văzduh. În fiecare an la vremea asta, eu stau la pândă cu nerăbdare și dor, de parcă ar trebui ca o clipă anume să-mi arate minunea renașterii, de parcă ar trebui să se întâmple să văd o dată, pe de-a-ntregul, o oră în șir, dezvăluirea forței și a frumuseții și să înțeleg și să trăiesc felul în care viața fășnește răzătoare din pământ și deschide ochi mari și tineri spre lumină. Și tot an de an minunea revarsă sunete și mireme trecând pe lângă mine, iubită și adorată – și neînțeleasă; este deja aici și

cu n-am văzut-o venind, n-am văzut cum plesnește învelişul seminței și nici primul fir gingaș tremurând în lumină. Dintr-odată, sunt flori peste tot, copacii strălucesc cu frunzișul lor luminos sau plini de flori albe și spumoase și păsările se avântă fericite, descriind arcuri desăvârșite prin albastrul cald. Minunea s-a împlinit, chiar dacă eu n-am văzut-o, pădurile se boltesc și vârfulurile munților îndepărtați te cheamă și este vremea să te înarmezi cu cizme, geantă, undiță și cele trebuincioase pentru văslit și să te bucuri cu toate simțurile de primăvară, care de fiecare dată este mai frumoasă decât oricând și care, de fiecare dată, pare să treacă mai repede. Cât de lungă, cât de nesfârșit de lungă fusese o primăvară demult, pe când mai eram un băiețandru!

Și când ceasul o îngăduie și inima mi-e veselă, mă întind în iarba umedă sau mă cațăr pe primul trunchi mai vânjos, mă legăn pe crengi, adulmec parfumul mugurilor și cleiul proaspăt, văd păienjenişul de ramuri, de verde și de albastru încâlcindu-se deasupra mea și pășesc în vis, ca un oaspete neauzit, în fericita grădină a copilăriei mele. Se întâmplă atât de rar și este atât de încântător să ajungi dintr-un avânt din nou acolo și să respiri aerul limpede al dimineții din copilărie și să vezi din nou, pentru câteva clipe, lumea așa cum a ieșit din mâinile Domnului și cum am văzut-o cu toții în copilărie, când minunea forței și a frumuseții creștea chiar în noi.

Când copacii se înalțau atât de fericiti și de semeți în văzduh, când narcisa și zambila răsăreau în grădină strălucind de frumusețe, iar oamenii, pe care îi cunoșteam încă atât de puțin, erau atât de blânzi și de buni cu noi fiindcă mai simțeau pe frunțile noastre netede suflarea divină despre care noi nu știam nimic și pe care am

pierdut-o, fără să vreau și fără să știu, în graba creșterii. Ce băiat sălbatic și neastâmpărat am fost, câte griji și-a făcut tata cu mine, încă de când eram mic, și cât s-a temut și a suspinat mama! – și totuși, și pe fruntea mea a fost o strălucire divină și ceea ce priveam era frumos și viu, iar în gândurile și în visele mele, chiar dacă nu erau defel cucernice, intrau și ieșeau înfrățindu-se îngerii, și miracole, și basme.

De mirosul ogorului proaspăt arat și de verdele germinând al pădurilor se leagă, din copilărie până acum, o amintire care mă bântuie în fiecare primăvară și care mă face să retrăiesc timp de câteva ceasuri acele vremuri, pe jumătate uitate și neînțelese. Și acum mă gândesc într-acolo și voi încerca, dacă este cu putință, să povestesc despre ele.

În odaia noastră de dormit obloanele erau închise și eu, culcat în întuneric, eram pe jumătate treaz, îl auzeam pe fratele meu mai mic respirând zgomotos și regulat și iarăși mă miram că, având ochii închiși, vedeam în locul beznei negre numai culori, cercuri violete și de un roșu întunecat, care se tot lărgeau și se topeau în întuneric și care se reînnoiau încet, izvorând de undeva de dinăuntru, fiecare având pe margine o dungă subțire, galbenă. Ascultam atent și vântul care venea dinspre munte în rafale calduțe și leneșe și scormonea molatic prin plopii mari și care, din când în când, își lăsa toată greutatea pe acoperiș, făcându-l să suspine. Din nou, îmi părea atât de rău că noaptea nu le era îngăduit copiilor să rămână treji și să iasă afară sau măcar să stea la fereastră și m-am gândit la o noapte când mama uitase să închidă obloanele.

Mă treziseam în toiul nopții și mă dusesem șovăitor la fereastră, iar dincolo de ea era ciudat de multă lumină, nicidecum un întuneric de nepătruns, ca moartea, cum îmi închipuisem. Totul arăta searbăd, șters și trist, nori mari gemeau pe cuprinsul cerului și munții negri-albăstrui păreau să zboare odată cu ei, de parcă tuturor le-ar fi fost teamă și fugeau din calea unei mari pimejdii. Plopii dormeau și păreau vlăguiți, ca și cum ar fi murit sau le-ar fi fost răpită lumina; în curte erau, ca de obicei, banca, jghebul fântânii și castanul cel tânăr, și ei puțin obosiți și tulburi. Nu știam cât timp am stat la fereastră și am privit dincolo, înspre lumea palidă și străină; atunci, undeva în apropiere, s-a auzit plânsul înfricoșat și jalnic al unui animal. Putea fi un câine sau chiar o oaie, sau un vițel care se trezise și i se făcuse teamă în întuneric. Teama a pus stăpânire și pe mine și am fugit înapoi în odaie, în patul meu, neputându-mă hotărî dacă să plâng sau nu. Dar înainte de a o face, am adormit.

Toate astea stăteau acum din nou în spatele obloanelor închise, misterioase și la pândă, și ar fi fost atât de frumos și de primejdios să privesc iarăși afară! Mi-am închipuit, din nou, copacii tulburi, lumina obosită, nesigură, curtea amuțită, munții care se îndepărtau în fugă, odată cu norii, dungile spălăcite de pe cer și licărirea drumului palid care se pierdea în depărtarea cenușie. Și, înfășurat într-o lungă manta neagră, se strecura un hoț sau un ucigaș, sau cineva se rătăcise și umbla de colo-colo, înfricoșat de noapte și urmărit de fiare. Era poate un băiat, de vârsta mea, care se pierduse sau fugise de acasă, sau care fusese prădat, sau nu avea părinți și pe care, chiar dacă era curajos, putea să-lucidă întâiul duh al nopții ieșit în cale, sau să-l ia lupul. Era posibil să-l fi luat

și tâlharii cu ei, în pădure, și devenise și el un tâlhar și primise o spadă sau un pistol cu două tevi, o pălărie mare și cizme înalte de călărie.

De aici nu mai era decât un pas, o uitare de sine neintenționată, și mă aflam deja în țara viselor și puteam vedea cu ochii și pipăi cu mâinile tot ce acum era încă amintire, și gând, și închipuire.

N-am adormit însă, fiindcă în clipa aceea, din dormitorul părinților, a pătruns până la mine, strecurându-se prin gaura cheii, o rază subțire și roșie; ea a umplut întunericul cu o părere de lumină, slabă și tremurătoare, și a desenat o pată galbenă, zdrențuită, pe ușa dulapului de haine care căpătase dintr-odată un luciu mat. Știam că tata se ducea acum la culcare. L-am auzit pășind ușor, în ciorapi, prin cameră și imediat i-am deslușit și glasul profund, înăbușit. Mai vorbea puțin cu mama.

– Copiii dorm? l-am auzit întrebând.

– Da, de mult, a răspuns mama și mie mi s-a făcut rușine că eram încă treaz. Apoi, o vreme a fost liniște, dar lumina a continuat să ardă. Mi se părea că trecuse mult timp și somnul era cât pe ce să-mi cuprindă și ochii, când mama a început să vorbească din nou.

– Ai întrebat și ce face Brosi?

– L-am și văzut, a spus tata. Am trecut seara pe-acolo. Ți-e mai mare mila de el.

– Se simte chiar atât de rău?

– Foarte rău. Ai să vezi, când vine primăvara, se duce. Deja i se citește moartea pe chip.

– Ce crezi, să-l trimit pe băiat o dată acolo? a întrebat mama. Poate c-ar prinde bine.

– Cum vrei, a răspuns tata, dar nu e nevoie. Ce pricepe un copil din toate astea?

– Atunci, noapte bună.

– Da, noapte bună.

Lumina s-a stins, aerul a încetat să mai vibreze, perdeaua și ușa dulapului erau din nou întunecate și când am închis ochii, am văzut iarăși, legănându-se și crescând, inele violete și de un roșu-închis, cu margini galbene.

Dar în vreme ce părinții adormeau și totul se culunda în liniște, sufletul meu, brusc tulburat, se frământa în noapte. Discuția, înțeleasă numai pe jumătate, se rostogolise în el ca un fruct în apa iazului și acum pe deasupra lui treceau temătoare și în grabă cercuri care deveneau tot mai largi și îl făceau să tremure de o curiozitate îngrijorată.

Brosi, despre care vorbiseră părinții, dispăruse aproape din orizontul prietenilor mele – mai era, cel mult, o amintire palidă, aproape stinsă. Cel al cărui nume era ca și uitat lupta acum să iasă încetul cu-ncetul la suprafață, redevenind o imagine vie. La început, am știut doar că înainte auzisem deseori acest nume și că-l rostisem și eu. Apoi mi-a venit în minte o zi de toamnă când cineva îmi dăruise un măr. Și mi-am amintit că fusese tatăl lui Brosi, și atunci am știut iarăși totul, dintr-odată.

Am văzut, așadar, un băiat frumos, cu un an mai mare, dar nu mai înalt decât mine, care se numea Brosi. Trecuse poate un an de când tatăl devenise vecinul nostru și băiatul, camaradul meu; dar memoria mea nu mai ajungea atât de departe. Îl vedeam iarăși limpede: purta o căciulă albastră, de lână, tricotată, cu două coarne ciudate, și avea întotdeauna mere sau felii de pâine într-un săculeț și, ori de câte ori începeam să ne plictisim, venea cu o idee, un joc sau o propunere. Purta o vestă, chiar și în zilele de lucru, pentru care îl invidiam grozav; la început, n-am crezut c-ar fi cât de cât puternic, dar

odată i-a tras o chellâneală zdravănă unui băietan de fierar din sat, care își bătuse joc de el din cauza căciulii cu coarne (căciula fusese tricotată de mama lui), și după aceea, un timp, mi-a fost frică de el. Avusese un corb îmblânzit, care murise însă, fiindcă toamna fusese hrănit cu prea mulți cartofi noi, și pe care l-am îngropat. Siciul era o cutie, prea mică însă, încât nu i se mai potrivea capacul, și eu am ținut un discurs de înmormântare, ca un preot, și când Brosi a început să plângă, fratele meu mai mic a izbucnit în râs; atunci Brosi i-a tras una și i-am tras și eu una, micuțul a început să urle și noi am luat-o care încotro, și după aceea a venit la noi mama lui Brosi și a zis că-i pare rău și să venim, dacă vrem, a doua zi după-amiază la ea, că avea pentru noi cafea și un colac împletit, care era deja în cuptor. Și la cafea Brosi ne-a spus o poveste care, când ajungea la mijloc, o lua iarăși de la capăt și, deși n-am putut s-o țin minte niciodată, ori de câte ori mă gândeam la ea, nu mă puteam abține să nu râd.

Asta a fost însă numai începutul. Mii de întâmplări mi-au venit dintr-odată în minte, toate din timpul verii și al toamnei, când Brosi fusese camaradul meu – și pe toate le dădusem uitării în cele câteva luni de când el nu se mai arătase. Acum ele se îmbulzeau din toate părțile, ca păsările iarna când le arunci grăunțe, toate deodată, un nor întreg.

Mi-a revenit în minte strălucitoarea zi de toamnă când vânturelul țaranului Dachtel scăpase din hambar. Penele de la aripa care-i fusese retezată crescuseră din nou, își rosese lăntișorul de alamă de la picior și părăsise șopronul strâmt și întunecos. Acum ședea liniștit într-un măr de peste drum de casă și pe stradă erau vreo

doisprezece oameni care priveau în sus, vorbeau și-și dădeau cu părerea. Și cum stăteam împreună cu ceilalți oameni și ne uitam la pasărea care ședea liniștită în pom, privind pătrunzător și fără teamă la cei de jos, noi, băieții, adică eu și Brosi, am simțit o ciudată neliniște.

– Așa nu se mai întoarce, a strigat unul.

– Dacă ar mai fi în stare să zboare, de mult ar fi peste munți și văi, a răspuns argatul Gottlob. Șoimul și-a încercat de mai multe ori aripile mari, fără să lase creanga din gheare; eram teribil de tulburați și nici eu nu știam ce m-ar fi bucurat mai mult, să fi fost prins sau să fi scăpat. În cele din urmă, Gottlob a pus o scară, țaranul Dachtel a urcat chiar el și a întins mâna după șoim. Atunci pasărea a dat drumul crengii și a început să fâlfâie cu putere din aripi. Inimile noastre, ale băieților, băteau atât de tare, încât abia mai puteam respira; priveam vrăjiți, cu ochii țintă, la frumoasa pasăre care bătea din aripi și atunci a venit minunata clipă când șoimul, după câteva fâlfâiri ample, și-a dat seama că mai putea zbura și s-a înălțat în aer, tot mai sus, încet și mândru, descriind cercuri largi, până când s-a făcut cât o ciocârlie și a dispărut fără zgomot pe cerul scânteietor. Noi însă am rămas pe loc, mult după ce lumea se risipise; ne înălțaserăm capetele și cercetam cerul, și atunci Brosi a sărit în sus de bucurie și a strigat în urma păsării:

– Zboară, zboară, acum ești iarăși liber.

Mi-am adus aminte și de șopronul unde era căruța vecinului. Când ploaia din cale-afară, stăteam acolo ghemuiți în semîntuneric, înghesuiți unul în celălalt, ascultam răpăitul și vuietul ploii torențiale și priveam curtea în care se formau pâraie, râuri și lacuri care se revărsau, se încrucișau și-și schimbau mereu înfățișarea. Odată,

pe când ședeam așa și pândeam, Brosi a rupt tăcerea și a spus:

– Ei, acum vine potopul, ce ne facem?

Deci, toate satele sunt înecate, apa ajunge deja până la pădure. Ne-am închipuit totul, am iscodit curtea, am ascultat ropotul ploii și am întrezărit în el vuietul valurilor îndepărtate și curenții marini. I-am spus că ar trebui să facem o plută din patru, cinci grinzii, așa ceva ne-ar ține pe amândoi. Atunci Brosi s-a răstît la mine:

– Așa, și tatăl tău, și mama, și tatăl meu, și mama mea, și pisica, și frățiorul tău? Pe ei nu-i iei?

Furat de emoții și cu mintea la primejdii, nu mă gândisem, firește, la asta, și am mințit, scuzându-mă:

– Da' mi-am zis că s-au înecat deja cu toții.

Însă el a căzut pe gânduri fiindcă vedea aievea aceste lucruri și apoi a spus:

– Ne jucăm de-a altceva.

Și altădată, pe când bietul lui corb mai era în viață și țopăia peste tot – îl luaserăm cu noi în grădina casei noastre, l-am pus pe grindă și el se agita încoace și-ncolo, fiindcă nu putea coborî. I-am întins degetul arătător și am spus în glumă:

– Uite, Jakob, mușcă!

Atunci și-a înfipt ciocul în deget. Nu durea foarte tare, dar m-am înfuriat și am dat să-l lovesc, vrând să-l pedepsesc. Dar Brosi m-a cuprins cu brațele și m-a ținut pe loc până când pasărea speriată a sărit de pe grindă, salvându-se.

– Dă-mi drumul, m-a mușcat, am strigat și m-am luptat cu el.

– Tu singur i-ai spus: „Jakob, mușcă!“, a țipat Brosi și a declarat că pasărea avusese dreptate.

Dăscăleala lui m-a supărat, i-am spus: „Cum vrei tu“, dar în sinea mea am hotărât să mă răzbun pe corb altă dată.

Mai târziu, după ce ieșise din grădină și era deja la jumătatea drumului spre casă, Brosi m-a strigat, s-a întors și eu l-am așteptat. A venit la mine și a întrebat:

– Nu-i așa că-mi promiți sigur-sigur că nu-i mai faci nimic lui Jakob?

Și, pentru că nu i-am răspuns și eram îmbufnat, mi-a promis două mere mari și eu am acceptat, și apoi am plecat acasă.

La scurt timp după aceea, în pomul din grădina tatălui său s-au copt primele mere; și el mi le-a dat pe cele două promise, dintre cele mai frumoase și mai mari. Mi s-a făcut însă rușine și la început n-am vrut să le primesc, până când a spus:

– Hai, ia-le, doar nu mai e din cauza lui Jakob; ți le-aș fi dat oricum, și frățiorul tău primește unul.

Atunci le-am luat.

Odată însă, după ce ne zbenguiserăm o după-amiază întreagă pe pășune, am intrat în pădure unde, pe sub tușiuri, creștea mușchi moale. Eram obosiți și ne-am așezat pe pământ. Câteva muște zumzăiau deasupra unei ciuperci și printre copaci zburau tot felul de păsări; le știam pe câteva dintre ele, dar pe cele mai multe nu; am auzit și o ghionoaie ciocănind cu zel și ne simțeam bine și eram bucuroși, încât nu vorbeam aproape deloc, și numai când unul din noi descoperea ceva deosebit, făcea semn într-acolo și îi arăta celuilalt. În spațiul boltit și verde izvora o lumină verde și blândă, în vreme ce străfundurile pădurii se pierdeau în asfințitul cafeniu, plin de prevestiri. Tot ce mișca acolo departe, zgomotele

cu odrasla neastâmpărată a zilierului sau cu fetele și așa a trecut multă, multă vreme. A nins și zăpada s-a topit, și a nins încă o dată; pârâul a înghețat, s-a dezghețat din nou și era cafeniu și alb, și a ieșit din albie, și a adus din susul văii o scroafă înecată și o mulțime de lemne; s-au născut mulți pui și trei dintre ei au murit; frățiorul meu s-a îmbolnăvit și s-a însănătoșit iarăși; în hambare se vânturaseră grânele și în camere se țesuse, iar acum ogoarele fuseseră din nou arate, toate fără Brosi. Așa s-a îndepărtat el tot mai mult, până când a dispărut în cele din urmă și l-am dat uitării – până acum, până în această noapte când lumina roșie a izvorât prin gaura cheii și l-am auzit pe tata spunându-i mamei: „Când vine primăvara, se duce“.

Am adormit printre multe și încălcite amintiri și sentimente și gândul, abia mijit, la tovarășul de joacă dispărut poate că s-ar fi scufundat chiar a doua zi în goana trăirilor de moment și poate că nu s-ar mai fi întors niciodată cu aceeași frumusețe proaspătă și cu aceeași forță. Dar chiar la micul dejun mama m-a întrebat:

– Te mai gândești vreodată la Brosi, care se juca mereu cu voi?

Am exclamat că da și ea a continuat cu glasul ei blând:

– Știi, primăvara asta ați fi mers amândoi împreună la școală. Dar acum el este atât de bolnav, încât probabil că nu va mai putea. Nu vrei să treci odată pe la el?

A vorbit cu multă gravitate și eu m-am gândit la ceea ce-l auzisem pe tata spunând în timpul nopții și am simțit că mă cuprinde groaza, dar și o curiozitate înfiorată. După cum zicea tata, Brosi avea moartea pe chip

și așa ceva mi se părea nespus de înspăimântător și totodată o minune.

Am repetat că vreau să merg și mama m-a dăscălit:

– Nu uita că este foarte bolnav! Acum nu poți să te joci cu el și n-ai voie să faci zgomot.

I-am promis că așa va fi și m-am străduit să fiu cât se poate de liniștit și de cuminte, și m-am dus acolo chiar în dimineața aceea. M-am oprit și am așteptat un timp în fața casei, care în lumina rece a dimineții se înălța liniștită și oarecum solemnă în spatele celor doi castani desfrunziți, am tras cu urechea spre vestibul și aproape că mi-a venit să fug din nou acasă. Mi-am luat inima-n dinți, am urcat în grabă cele trei trepte roșii de piatră și am trecut prin jumătatea deschisă a ușii, am privit de jur împrejur, în timp ce mergeam, și am bătut la următoarea ușă. Mama lui Brosi, o femeie mică de statură, sprintenă și blândă, a ieșit, m-a luat în brațe și m-a sărutat, și apoi a întrebat:

– Ai venit la Brosi?

N-a durat mult și am ajuns la etaj, în fața unei uși albe, și ea mă ținea de mână. M-am uitat la mâna aceea, care urma să mă conducă către lucruri miraculoase, înfiorătoare, pe care abia le bănuiam, ca la mâna unui înger sau a unui vrăjitor. Inima îmi bătea speriată și cu rezeziune, ca un avertizor, și am șovăit cât am putut, chiar am dat s-o iau înapoi, încât femeia aproape că a fost nevoită să mă tragă în cameră. Era o încăpere mare, luminoasă și plăcută; stăteam încurcat și îngrozit la ușă și am privit la patul deschis la culoare, până când femeia m-a dus până acolo. Atunci Brosi s-a întors spre noi.

I-am privit chipul cu atenție, era îngust și ascuțit, dar pe el n-am putut vedea moartea, ci numai o lumină

delicată, iar în privirile lui – ceva neobișnuit, ceva serios, și bun, și răbdător; văzându-l, inima mea a fost cuprinsă de un sentiment asemănător celui din pădurea tăcută de brazi, când am stat și-am pândit, când, stăpânit de-o curiozitate înfricoșată, mi-am ținut respirația și am simțit pași de îngeri trecând pe lângă mine.

Brosi a dat din cap și mi-a întins o mână fierbinte și uscată și vlăguită. Mama lui l-a mângâiat, mi-a făcut un semn de încuviințare și a ieșit din nou din încăpere; am rămas singur lângă patul mic și înalt, l-am privit, și o vreme niciunul n-a rostit un cuvânt.

– Deci, tot tu ești? a spus Brosi într-un târziu.

– Da, și tu la fel? am răspuns.

– Mama te-a trimis? a întrebat.

Am încuviințat.

Era obosit și și-a lăsat iarăși capul pe pernă. Nu știam ce să spun, frământam moțul de la căciulă și mă uitam la el și el la mine, până când a zâmbit și a închis ochii în glumă.

S-a dat puțin la o parte, și atunci, prin deschizătura nasturilor de la cămașă, am zărit deodată lucind ceva roșu, era cicatricea mare de pe umăr, și când am văzut-o, mi-a venit dintr-odată să plâng.

– Ei, ce ai? a întrebat pe dată.

Nu i-am putut răspunde, am continuat să plâng și mi-am frecat obrazii cu căciula aspră, până ce a început să mă doară.

– Hai, zi, de ce plângi?

– Numai pentru că ești bolnav, am răspuns atunci.

Dar nu asta era cauza adevărată. Era doar un val de tandrețe profundă și plină de milă, cum mai simțisem o

dată înainte, care izvora brusc în mine și care nu-și putea face loc altfel.

– Nu-i chiar așa de grav, a spus Brosi.

– Ai să te faci sănătos curând?

– Da, poate.

– Când?

– Nu știu. Durează mult.

După un timp, mi-am dat seama deodată că adormise. Am mai așteptat o vreme, apoi am ieșit, am coborât scara și m-am întors acasă, unde am fost foarte bucuros că mama nu m-a întrebat nimic. Văzuse prea bine că eram schimbat și că mi se întâmplase ceva, m-a mângâiat pe păr și a dat din cap fără să spună nimic.

Cu toate astea, se pare că în ziua aceea am fost și foarte zburdalnic și nestăpânit, și că nu m-am purtat cum se cuvine – ori m-am certat cu frățiorul meu, ori am necăjit slujnica la bucătărie, ori am umblat haimana pe câmpul ud și am venit acasă cât se poate de murdar. Ceva trebuie să fi fost, fiindcă îmi aduc bine aminte că în aceeași seară mama m-a privit cu multă tandrețe și seriozitate – poate că ar fi vrut să-mi amintească, fără cuvinte, ce făcusem de dimineață. Și eu am înțeles-o foarte bine și mi-a părut rău, iar ea, văzându-mă astfel, a făcut un lucru neobișnuit. Mi-a dat de pe suportul de la fereastră un vas mic de lut, plin cu pământ; în el se afla un bulb negricios din care ieșiseră deja câteva frunzulite ascuțite, de un verde-deschis, pline de sevă. Era o zambilă. Mi-a dat-o și a spus:

– Uite, ți-o dau acum. Mai târziu se va face o floare mare, roșie. O pun acolo și tu trebuie să ai grijă de ea, nu-i voie s-o atingi și s-o muți de colo-colo, și în fiecare zi trebuie s-o uzi de două ori; dacă ai să uiți, am să-ți spun.